

INTERFERENȚE ȘI COMPLEMENTARITĂȚI ÎNTRE MATEMATICĂ ȘI POEZIE

Ing. dipl. Ovidiu ȚUȚUIANU

Cercul Scriitorilor Ingineri din AGIR, București

REZUMAT. Lucrarea prezintă, sintetic, viața și opera matematicianului-poet Dan Barbilian/Ion Barbu. După unele repere biografice sunt exemplificate dovezi privind „poezia matematicii” și „matematica poeziei”. Dacă opera matematică a lui Barbilian a fost cunoscută și apreciată de specialiști de pretutindeni, opera literară a lui Barbu a stârnit numeroase emulații critice. Scopul acestei lucrări este de a sublinia interferențe și complementarități între matematică și poezie prezente în scrierile acestuia.

Cuvinte cheie: matematică, geometrie, literatură, poezie, „sinusoida matematicii”, „sinusoida literaturii (poeziei)”, interferențe, complementarități.

ABSTRACT. The paper synthetically presents the life and work of the mathematician- poet Dan Barbilian/Ion Barbu. After some biographical marks, proves regarding „poetry of mathematics” and „mathematics of poetry” are exemplified. If the Barbilian’s mathematical work was known and appreciated from specialists of everywhere, the Barbu’s literary work provoked numerous critical emulations. The purpose of this paper is to underline interferences and complementarities between mathematics and poetry presented in his writings.

Keywords: mathematics, geometry, literature, poetry, „sinusoid of mathematics”, „sinusoid of literature (poem)”, interferences, complementarities.

1. INTRODUCERE

Am auzit pentru prima dată despre Dan Barbilian/Ion Barbu, de la tatăl meu Valeriu Țuțuianu, născut în comuna Nămăești din proximitatea Câmpulungului-Muscel, locul de baștină al eroului prezentării. Tata (ca de altfel, toți muscelenii din generația sa) se fălea cu oamenii de valoare ai zonei, mai ales că învățase la același liceu pe unde trecuse în cursul inferior, viitorul „matematician-poet”. De asemenea, în timpul vacanțele petrecute la bunicii nămăeșteni, el a ținut să-mi arate, atât casa din Câmpulung unde a locuit familia Barbilian cât și localul faimosului liceu „Dinicu Golescu”. Ca elev al liceului „Mihai Viteazul” din București, am avut surpriza plăcută să aflu că printre absolvenții de marcă ai „școlii” s-a numărat și elevul Barbilian Dan.

2. REPERE BIOGRAFICE

La 19 martie 1895, se năștea la Câmpulung Muscel, în familia Barbilian, copilul Dan, fiul lui Constantin (judecător de pace) și al Smarandei (născută Șoiculescu, și ea fiică de procuror). De fapt numele de familie al lui Constantin era Barbu, însă la școală, mai existând încă 6 elevi cu nume identice, el deveni Barbilian. Casa familiei Barbilian era situată pe strada Matei Basarab, denumită în prezent Dezrobirii, la numărul 55 (fig.1).

Fig. 1. Casa natală a lui Dan Barbilian.

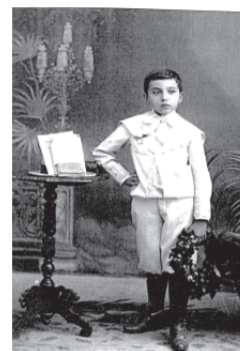

Fig. 2. Dan Barbilian premiant la școala primară.

Antrenat de „soarta de judecător nomad, fără cuscrii ilustre” a tatălui său, elevul Barbilian Dan urmează clasele primare la Câmpulung Muscel (fig.2), Dămieniști (Roman) și Stâlpeni (Muscel), între 1902-1906. Este înscris la liceul din Pitești unde face prima clasă de gimnaziu, terminând cursul liceal inferior la Câmpulung Muscel în 1910.

Continuă liceul la București; clasele V-VI, la „Gheorghe Lazăr” iar clasele VII-VIII, la „Mihai Viteazul” (fig. 3). În capitală va sta la gazdă, familia sa fiind stabilită în Giurgiu. În 1914 își dă bacalaureatul cu o comisie de evaluare condusă de profesorul universitar Gheorghe Țițeica și se înscrie la secția de matematică a Facultății de Științe din București, pe care o frecventează în perioada 1914-1920, studiile fiindu-i întrerupte de satisfacerea serviciului militar în timpul Primului Război Mondial (1916-1918).

Fig. 3. Liceul Mihai Viteazul – București.

Între 1917-1927, „s-a îndeletnicit mai ales cu literatura”, reușind între timp să termine redactarea unor prime lucrări de matematică și să treacă la București, licența în domeniu [1]. Debutul în literatură se produce în 1918, în „Literatorul”-revista lui Alexandru Macedonski iar din anul următor începe colaborarea de durată la revista literară „Sburătorul” condusă de Eugen Lovinescu. La sugestia acestuia adoptă, ca pseudonim, numele bunicului patern, Ion Barbu. Era de fapt o revenire la numele original al familiei, transformat printr-o latinizare curentă. Acestui bunic, fost maistru zidar bucureștean, îi datorează poetul „atmosfera balcanică” din poeziile sale, după cum va mărturisi peste ani: „I-am luat numele, deci eram dator să las glasul lui să fie auzit...” [2].

După ce obține licența în matematică (1921), la recomandarea profesorului Țițeica, primește o bursă de studii la Göttingen (Germania), cu scopul de a-și lua doctoratul în „teoria numerelor” cu Edmond Landau. Ajungând în Germania, după numai două luni pierde bursa, dar rămâne totuși acolo, pe cont propriu, până în 1924, ducând o viață boemă, în care preocupările pentru matematică erau subordonate celor literare. Între timp, de la Göttingen se mută la Tübingen, unde venise prietenul său, Tudor Vianu, cu o bursă de studii acordată de Octavian Goga. Pleacă apoi la Berlin. În Germania o cunoaște pe Gerda Hossenfelder, cu care se căsătorește, în 1925, la Giurgiu, după întoarcerea în țară (fig. 4).

În anii 1925-1929 îl întâlnim „profesor suplinitor de matematică” la liceul din Giurgiu și la liceele din București „Spiru Haret” și „Dimitrie Cantemir” [1].

Fig. 4. Dan Barbilian cu soția, la Giurgiu (1928).

În 1926, primește un post de *asistent* la catedra de „Geometrie analitică” a Facultății de Științe din București, condusă de profesorul Țițeica. Peste un an se mută în capitală. În continuarea carierei matematice, susține, la București, teza de doctorat, având ca temă principală „Reprezentarea canonică a adunării funcțiilor hipereliptice” și ca tema secundară „Grupuri finite discontinue” (1929). În același an devine membru al secției de matematică a „Societății Române de Științe”.

Peste trei ani este promovat *conferențiar titular* la „Matematici elementare și geometrie descriptivă”. Între 1935-1938 funcționează drept *conferențiar definitiv* la aceeași disciplină după care, continuă pe funcția de conferențiar la „Matematici generale și Geometrie”. În această perioadă devine mai întâi membru al Institutului de Științe al României și colaborator la revista de recenzii matematice „Zentralblatt für Math. (ematik), und ihre Grenzgebiete” (1937) iar apoi membru al Societății „Deutsche Mathematische Vereinigung” și colaborator al revistei mai vechi „Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik” (1938) [1].

În perioada 1934-1938 susține prelegeri la universități europene și participă la conferințe/ congrese internaționale de matematică: Praga și Pyrmont (1934), Oslo, Göttingen și Hamburg (1936), Münster-Westfalia și Viena (1938). În 1942 ajunge *profesor titular* de algebră în cadrul Facultății de Științe din București, iar în 1944 devine *profesor* la Facultatea de matematică a Universității București, dedicându-se problemelor de algebră axiomatice. Totodată publică diverse articole în reviste de specialitate.

În 1948 îl găsim printre membri fondatori ai Institutului de Matematică al Academiei, iar în 1958 se întoarce la geometrie și definește „Spațiile Barbilian”.

În timpul regimului „democrat popular” duce o viață retrasă, neglijat de „noua societate” care, datorită simpatiei din tinerețe pentru un partid „de dreapta”, l-a anulat practic ca scriitor. Apariția unei ciroze hepatice în 1959 îi macină sănătatea. Agravarea bolii îl găsește la Câmpulung, orașul copilăriei sale. Revine la București, unde moare în spitalul Vasile Roaită, la 11 august 1961[3].

3. POEZIA MATEMATICII

Analizând cu atenție viața și opera matematicianului-poet, întrezărim în ele două „sinusoide” ce i-au marcat întreaga existență: „sinusoida matematicii” și respectiv „sinusoida literaturii (poeziei)”. Aceste curbe ciclice, având de regulă alternanțe cu maxime și minime s-au intersectat, uneori demonstrând în punctele de incidență, interferențele dintre știință și artă. Au fost și momente când fiecare dintre ele a triumfat, una în detrimentul celeilalte, iar către finele vieții, conform mărturiei proprii, se pare că totuși poezia matematicii a ieșit învingătoare: „*Mă stimez mai mult ca practicant al matematicilor și prea puțin ca poet, și numai atât cât poezia amintește de geometrie*” [2].

Încă de mic, deși fire sburdalnică, Dan Barbilian, intrat sub magia matematicii avea comportamente diferite față de cei de o seamă. Într-o mărturisire literară inedită: *Casa amintirilor*, poetul Mihai Moșandrei, câmpulungean și prieten al său din copilărie îl revedea pe: „*Copilul de o excepțională frumusețe la acea vârstă (...) cu ochii mari verzi, expresivi, obrajii albi de un frumos oval, ce contrastau cu părul întunecat și abundent*”. Și după portretul fizic, urmează cel psihic: „*firea aparte, ciudată, spaima de lume și o ursuzenie proverbială precum și marea lui atracție pentru problemele de algebră sau geometrie. Dispărea ore întregi de acasă, purtând în buzunarul hainei probleme, hârtie, creionul și guma și reapărând triumfător, cu zâmbetul pe buze, numai după ce rezolva ecuația*” [3].

În perioada liceului, elevul Barbilian Dan demonstrează aptitudini deosebite pentru matematică. Astfel publică remarcabile contribuții în revista *Gazeta Matematică* și îl întâlnim printre premianții concursului din anul 1912 al acestei publicații de prestigiu [4]. De menționat că la acea dată, el a câștigat concursul fiind elev în clasa a VI-a de liceu (actuala clasă a X-a), concurând cu elevi de clasa a VII-a și a VIII-a (echivalentul claselor a XI-a și a XII-a de astăzi). Totodată este remarcat de profesorul Gheorghe Țițeica pentru „*metoda ingenioasă admirabilă*” pe care nu o observase nici cel care propusese problema – probabil însuși profesorul.

La liceul „Gheorghe Lazăr” se întâlnește cu profesorul de matematică Ion Banciu, care-i transformă talentul pentru această disciplină, în pasiune. Deși a avut șansa să studieze matematica la facultate cu profesori de marcă precum Gheorghe Țițeica, Dimitrie Pompeiu, David Emmanuel, Traian Lalescu și Anton Davidoglu, din propriile mărturisiri ale lui Dan Barbilian rezultă că „poezia matematicii” i-a fost sădită în suflet de profesorul său de liceu, Ion Banciu, pe care l-a avut și Mircea Eliade și l-a

evocat sub chipul personajului „Vanciu” în *Romanul adolescentului miop* [5].

În necrologul pe care îl publică în „Gazeta matematică”, în 1940, la moartea profesorului Banciu, Dan Barbilian afirmă: „*A fost maestrul de la care am învățat esențialul. Ceilalți profesori de matematică, inclusiv cei de la Universitate, nu m-au învățat, m-au informat. Banciu însă mi-a trecut simțul lui de rigoare, mi-a sădit afectul matematic, emoția în fața frumuseții unei teoreme și patima cercetării, fără de care nu poți fi matematician*”.

Un prim moment când „sinusoida matematicii” lui Barbilian cunoaște un minim se înregistrează chiar în perioada liceului. Într-o adnotare pe marginea articolului propriu *Cercurile extern-bitangente*, publicat într-un număr al „Gazetei Matematice” din 1928, el mărturisește: „*Când în clasa a șaptea, toamna, mă ducea tată-meu cu trenul de la Giurgiu la București să-mi găsească gazdă (octombrie 1913), eram plin de subiectul cercurilor bitangente unei conice. Tata dormita, și eu mă gândeam intens. Prima teoremă o găsisem. Căutam însă o proprietate tot așa de semnificativă pentru cercurile (π) ca pentru cercurile (Ω). N-am găsit-o, m-am înhăitac cu Bayer și Vianu (cei mai buni colegi și prieteni-n.a.). Literatură, chefuri, femei...*” [6].

Un alt moment similar se produce odată cu trecerea de la liceu la facultate, când „*matematicile îmi devin tot mai mult o hrană neîndestulătoare și interesul pentru literatură se deșteaptă. Anii turburi ai războiului fixează această stare*” [7].

Totuși, „poezia matematicii” se dezvoltă și sub înrăurirea profesorului Țițeica, la cursurile căruia studentul Barbilian are trăiri de esență lirică în care geometria interferează cu poezia: „*Am avut curiozitatea să gust, într-o atitudine de așteptare, lecțiile profesorului Țițeica. Le-am cunoscut ca niște clare bătălii. Sub fața aceasta, mai ales, le iubesc. Însemnătatea acestor lecții nu-ți îngăduie însă o prea lungă pasivitate. Scoți repede hârtia, creionul și întri în bătălie. Atunci simți lângă tine o mână sigură de neîntrecut combatant. Aici îndepărtează fierul cu care inerția somnolenței vroia să te întunece, dincolo arată o potecă sigură în spatele taberei de întuneric; îți încheie armura slăbită de lovituri și, din izbândă în izbândă, te conduce în cortul bogățiilor lui Darius: diamantele proprietăților geometrice, tăiate după tetraedru, cub, octaedru, icosaedru*” [8].

Următorul moment apare odată cu pierderea bursei în Germania. Barbilian renunță la doctorat, deci „sinusoida matematicii” tinde către un minim, atenuat însă de staționarea în „orașul matematicii”-Göttingen: „*Fără nici o obligație față de cei ce mă trimiseseră acolo, impermeabil la teoria numerelor așa cum o concepea Landau, în fața unui David Hilbert, în plin scăpătat mă las cu totul în voia*

demoniei literare, călătorind prin frumoasa *Niedersachsenland* dar mai ales, asimilând misterioasa atmosferă, saturată de meditațiile lui Gauss și Riemann, a acelui orașel pentru totdeauna matematic, în care filiația cugetării nu are nevoie de o vehiculare tangibilă, ci se transformă imaterial” [7].

Dar iată că survine și un maxim pe „sinusoida matematicii”: „Fixez 1933 ca dată a unei mai complete aclimatizări matematice. Această regăsire de mine însumi o datorez cufundării în opera lui Gauss, Riemann și Klein, a marii tradiții, întărită prin șederi repetate între anii 1934 - 1938 în Göttingen și printr-un contact susținut cu lumea matematică germană”[9].

Opera matematică a lui Dan Barbilian se poate structura pe următoarele direcții:

- axiomatizarea geometriei și lucrări de geometrie algebrică;
- lucrări de algebră modernă;
- lucrări privind teoria grupurilor și a structurilor;
- lucrări privind teoremele de des-compunere în semigrupuri parțial ordonate și în structuri ;
- lucrări privind teoria lui Galois;
- lucrări de teoria algebrică a numerelor ;
- axiomatizarea mecanicii;
- lucrări didactice;
- prelegeri/comunicări: ex. *Galileische Gruppen und quadratische Algebren* (Grupurile galileiene și algebrele cuadratice) la Institutul de Matematică din Göttingen, 1936 [10], precum și la diverse congrese de matematici organizate în străinătate sau în țară (fig. 5).

Fig.5. Dan Barbilian la Congresul Internațional de Matematică, București, 1956.

4. MATEMATICA POEZIEI

La liceul „Mihai Viteazul”, Dan Barbilian îl are coleg pe viitorul critic literar Tudor Vianu, pe care-l consideră drept „*adolescentul genial*”, întrucât acesta își începuse cariera literară prin traduceri și compuneri proprii. Cei doi vor fi legați prin una din cele mai lungi și mai frumoase prietenii literare, iar Tudor Vianu va fi unul dintre cei mai importanți exegeți ai poetului-matematician [11].

Peste ani, amintindu-și cum a ajuns „poet ...dintr-o glumă”, matematicianul-poet mărturisea: „Eram în ultima clasă de liceu și candidat la Școala de poduri și șosele. În gazdă ședeam cu un poet, Simon Bayer, a cărui moarte (ca poet) voi deplânge-o toată viața. Acesta mi-a incendiat flacăra versurilor, deși poate era mai bine să fi rămas toată viața numai admirator al poezilor. Într-o zi, citind pe Baudelaire, îmi vine gustul să-i traduc o poezie. Colegul Tudor Vianu, legat de Bayer printr-o indisolubilă legătură în timp și spațiu, și-a permis să râdă de această glumă. I-am jurat atunci să-i dau revanșa. Dacă am perseverat, este c-am prins gust de acest joc”[2].

La sfârșitul Primului Război Mondial, Dan Barbilian își reia studiile în domeniul matematicii, dar preocuparea principală devine literatura. La 29 septembrie 1918, Alexandru Macedonski îi publică în revista „Literatorul”, prima poezie intitulată *Ființa*, iar din 1919, încep să-i fie publicate poeziile (*Elan/Ființa, Lava, Munții, Copacul, Banchizele, ș.a.*) în „Sburătorul” lui Eugen Lovinescu, care-l prezintă deosebit de elogios cititorilor, prin articolul *Un poet nou* [3].

Suspendarea bursei în Germania (1921) și atmosfera studentească de la Göttingen îl predispun mai mult la preocupări literare și viață de boem, decât pentru matematică. El își schimbă maniera poeziilor din prima fază/ „perioada parnasiană”, trecând la producții din așa-zisul „ciclu idilic și balcanic”, ca: *După melci, Isarlik, Domnișoara Hus, Riga Crypto și lapona Enigel etc.* Una din cele mai cunoscute poezii ale autorului, *După melci*, apare în 1921 în revista „Viața Românească”.

În 1925, recunoscându-i-se valoarea literară, este selectat cu câteva poezii într-o antologie a poezilor contemporani [12].

Deși perceput, atât ca profesor de matematici cât și ca scriitor drept o fire nervoasă, dificilă și conflictuală, frecventa adesea cafenelele Capșa și Nestor și participa la agapele Uniunii Scriitorilor (fig. 6).

Fig.6. Ion Barbu (al treilea de la stânga-dreapta), lângă Mihai Moșandrei la un banchet al Uniunii Scriitorilor

O poezie caracteristică liricii barbiene, *Oul dogmatic*, scrisă în ajunul Paștilor 1925, este tipărită

inițial în revista „Cetatea Literară”, nr.2, din 15 ianuarie 1926. „Sinusoida matematicii” domină în această perioadă pe „cea a poeziei”. De altfel Ion Barbu mărturisește: ...”*pentru mine poezia este o prelungire a geometriei, așa că, rămânând poet, n-am părăsit niciodată domeniul divin al geometriei*” [2].

În anul 1930 i se publică în Editura Cultura Națională *Joc secund*, volumul inaugural pentru editură și pentru tânărul ei director, Alexandru Rosetti, fost coleg cu poetul-matematician din clasele primare și, apoi, în liceu. După apariția acestui volum, care-l consacră ca „poet ermetic”, Ion Barbu se dedică în întregime matematicilor, considerând că acestea îi dau mai multă libertate de creație decât poezia, unde ajunsese la anumite limite pe care nu le mai putea trece. De abia în 1963, Ovid S. Crohmălniceanu va reabilita această producție barbiană finală, stigmatizată până atunci ca decadentă [9].

Între 1950-1955, Ion Barbu realizează o traducere notorie a primelor două acte din *Richard al III-lea* de Shakespeare (care va fi tipărită, postum, în 1964) iar în 1956, apare în revista „Viața Românească” ultima sa poezie, *Bălcescu trăind* [13].

Interferența „sinusoidelor” de care vorbeam mai înainte se descoperă în multe din operele matematicianului-poet, începând cu propriile mărturisiri: „*Oricât ar părea de contradictorii acești doi termeni la prima vedere, există undeva, în domeniul înalt al geometriei, un loc luminos unde se întâlnește cu poezia...Ca și în geometrie, înțeleg prin poezie o anumită simbolică pentru reprezentarea formelor posibile de existență. Domeniul visului este larg și întotdeauna interesant de exploatat. În felul acesta înțeleg suprarealismul, care în cazul nostru devine un infrarealism*” [2].

Alte mostre de interferență între matematică și poezie întâlnim mai ales în „versurile de circumstanță”, publicate postum, cum ar fi:

– *Ut algebra poesis* (versuri dedicate poetei Nina Cassian): „*La anii-mi încă tineri, în târgul Goettingen/Cum Gauss, altădată, sub curba lui alee/-Boltirea geometriei astrale să încheie-/Încovoiam poemul spre ultimul catren*”, sau

– *Asemeni, după Euclid...* (versuri dedicate poetului Tudor Arghezi): „*Asemeni, după Euclid/Proporției ce-și schimbă-mezii/Ro-tește versul meu arid/Străineii scări a lui Arghezi*” [13].

Iar câteva din aforismele matematicianului-poet sunt de-a dreptul grăitoare:

– „*Matematicile, la fel cu celelalte activități omenești, ridică probleme de stil care nu pot fi indiferente filozofilor culturii*”, sau

– „*Matematicile pun în joc puteri sufletești nu mult diferite de cele solicitate de poezie și artă*” [14].

5. CONCLUZII

Multe generații, printre care și cea a mea, nu l-au cunoscut din manualele școlare pe poetul Ion Barbu. L-am descoperit în particular, într-o antologie aflată în biblioteca tatălui meu, din care i-am reținut poema *Uvedenrode*, un „joc” cu sonorități germanice și senzualitate simbolică [12].

Dacă opera matematică a lui Dinu Barbilian a fost cunoscută și apreciată de specialiști de pretutindeni, opera literară a lui Ion Barbu a stârnit numeroase emulații critice. Dar așa cum afirma Romulus Vulcănescu, „...*cu puține ilustre excepții... exegeza a implicat eronat din lenea de a gândi, a răstălmăcit unde n-a putut înțelege...a eludat ideea și a dezmembrat metafora ca să poată admira*” [13].

Pentru a-l înțelege la justa valoare pe acest reprezentant de marcă al științei și culturii românești este necesară o analiză aprofundată a interferențelor și complementarității dintre cele două domenii ale activității sale: matematica și literatura.

Printre cei care au decriptat mesajul poetului-matematician se numără fizicianul Basarab Nicolescu, care a descoperit trei mituri fundamentale ce constituie și diferențiază, în plan liric european, cosmologia barbiană: *Mitul Soarelui, Mitul Nunții și Mitul Oglinzii* [15].

O caracterizare obiectivă a poetului-matematician a făcut-o în 1967, Cezar Baltag, considerat unul din „descendenții” acestuia:

”*Ion Barbu a îmbogățit foarte mult poezia română prin transferul pe care l-a făcut operând dintr-o dată în poezie cu termeni împrumutați din disciplina exactă în care a excelat...El a transferat în lirică și un anume spirit al gândirii matematice, tendința către lapidaritate, arta de a concentra și a esențializa la maximum, de a transforma cuvântul într-un simbol matematic, investindu-l cu mai mult mister decât înainte. ...Totuși, poezia sa este lipsită de dimensiunea tragicului, dimensiune fundamentală a artei supreme...*” [9].

BIBLIOGRAFIE

- [1] Dan Barbilian, *Date biografice-Notă asupra lucrărilor științifice*, „Bucovina”, I.E.Torouțiu, [București], 1940.
- [2] I. Valerian, *De vorbă cu dl.Ion Barbu*, Viața literară, anul I, nr.36, 5 februarie 1927.
- [3] Dumitru Baciu, *Lumini muscelene*, Editura Sport-turism, București, 1980.
- [4] Mircea Trifu, *Fenomenul Gazeta Matematică la 110 ani. o (posibilă) istorie despre fapte și oameni* [www.gazetamatematica.net/].
- [5] Mircea Eliade, *Romanul adolescentului miop*, Editura Cartex 2000, București, 2012.

INTERFERENȚE ȘI COMPLEMENTARITĂȚI ÎNTRE MATEMATICĂ ȘI POEZIE

- [6] Dan Barbilian, *Cercurile extern-bitangente*, Luceafărul, an.VIII, nr.8, 10 aprilie 1965.
- [7] Dan Barbilian, *Formațiunea matematică-Notă asupra lucrărilor științifice*, „Bucovina”, I.E.Torouțiu, [București], 1940.
- [8] Dan Barbilian, *G.Țițeica*, Universul literar, an.XLIV, nr.2, 8 ianuarie 1928.
- [9] Dinu Pillat, *Ion Barbu*, Editura Ars Docendi, București, 2011.
- [10] *** *Bulletin Mathématique de la Société Roumaine des Sciences*,1939.
- [11] Tudor Vianu, *Ion Barbu*,Editura Cultura Națională, București,1935.
- [12] Ion Pillat, Perpessicius, *Antologia poezilor de azi, vol I*, Editura Cartea Românească, București, 1925.
- [13] Ion Barbu, *Poezii* (ediție îngrijită de Romulus Vulpescu), Editura Albatros, București, 1970.
- [14] Ion Barbu, *Versuri și proză* (ediție îngrijită de Dinu Pillat), Editura Minerva, București, 1984.
- [15] Basarab Nicolescu, *Ion Barbu, Cosmologia „jocului secund”*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2004.

Despre autor

Ing. dipl. **Ovidiu ȚUȚUIANU**

Cercul Scriitorilor Ingineri din AGIR-București

Inginer energetic (1965). A lucrat între 1965-2004 la :Întreprinderea Electrocentrale București, M.E.E., RENEL, CONEL, C.N. TRANSELECTRICA S.A. Expert ONUDI în domeniul energie-mediu înconjurător (din 1992).Cadru didactic asociat la Institutul Politehnic București (1979-1982), Universitatea „Politehnica”București (1996-1999) și Academia de Studii Economice-București (1987-1989). Pe lângă lucrări științifice (dintre care 8 cărți) scrie proză și poezie, compune enigmistică și muzică pe versuri proprii („Imnul energeticienilor”, „Marșul inginerilor”) sau ale altor autori.